

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੀਖਿਆ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਚ.ਆਰ.ਖੰਨਾ . ਜੇ.ਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ.
ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ।
ਬਨਾਮ
ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।
1962 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 584।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਐਕਟ (1898 ਦਾ V)-S. 145 (1) ਅਤੇ (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ S. 537- ਕੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਆਈਕੋਟਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਮਲਾ "ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ-537 ਦੇ ਤਹਿਤ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

11 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤ 31 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੇਸ, ਸੀ.ਆਰ. ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਸੀ. 77/ਆਰ.ਕੇ.ਜੀ., ਮਿਤੀ 10 ਮਈ, 1962, ਸ਼੍ਰੀ ਐਲ.ਸੀ. ਕਪੂਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ 77/ਆਰ.ਕੇ.ਜੀ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਖੰਨਾ, ਜੇ.-ਇਹ ਕੇਸ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੇ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145 ਦੀ (1), ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 5 ਜੂਨ 1961 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਗੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ। ਝਗੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤ ਨੰਬਰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ-

"ਅੱਜ ਕੈਲੰਡਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 4 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਅਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜ ਸੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਪਜ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾਵਾਰ 1,150 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸਵਾਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ

ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਇੰਨਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਮਾੜਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ

ਕਿਸ ਧਿਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ.

ਅਸੀਂ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145 ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)

ਸੈਕਸ਼ਨ 145 ਅਜਾਇਬ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਉੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

145. (1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਝਗੜਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਸਦੇ ਇੰਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਅੰਦਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਜੇੜ ਕੇ, ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਮੀਕਰਨ "ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ-

"145. (3) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਚਿਪਕ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਾਨ।

ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਥੋਂ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਦਖਲੀ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਇੰਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 5 ਜੂਨ, 1961 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਤਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ । ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 7 ਜੁਲਾਈ 1961 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਚਿਪਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਬਦੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਗੁੰਡਾ (1), ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ: ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ . ਬੁੱਢਣ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਰਾਖਾ ਮੱਲ (2), ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ।

ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਬਦੁੱਲਾ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਾਕਮ ਬਨਾਮ ਰਲੀਆ ਰਾਮ (3) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਖਰਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਰਾਮ (4), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੀਸ ਰਾਮ (5) ਅਤੇ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (6) ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (7) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"(ਏ) ਧਾਰਾ 145(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦੇ ਇੰਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸੂਰਤ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਭੁੱਲ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 537, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਢਲਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

ਬਰਸਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਤਾਦੀਨ (8) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਰਾਮਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਭਰਿਓਨ (9) ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਮਰਾਜਾ ਨੈਕਰ ਬਨਾਮ ਚਿਦੰਬਰਾ ਨਾਦਰ (10) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ। ਨਗਾ ਪੇ ਟੀਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। v. ਨਗਾ ਪੇ ਸੇਂਗ (11), ਡਾਕਟਰ ਏ. ਮੀਰ ਬਨਾਮ ਸਟੀਲ ਬ੍ਰਦਰਜ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (12), ਚੌ. ਅਬਦੁਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬਦਰੀ (13), ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਸੇਫੀ ਬਨਾਮ ਸੋਨਾ ਮੀਰ (14)। ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰੀਫ ਬਨਾਮ ਧਨਪਤ ਰਾਏ (15) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਵਿਪਰੀਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145, ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ"।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਸਜਾਦ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ

(16), ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ, ਜੇ., (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਓਸਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਭੁੱਲ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਮਾਇਨਰੀ ਆਰਡਰ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ, ਨੂਰ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (17) ਵਿਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਤਨ ਬਨਾਮ ਟਿਕਾ (18) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਉੱਠਿਆ, ਅਤੇ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਸੈਕਸ਼ਨ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ

ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੁਕਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 537 ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਪੀ. ਸਵਾਮੀਨਾਥ ਪਿੱਲਈ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਰਘਵਾਚਾਰਿਆਰ (19) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਭੁੱਲ ਸੀ। ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਪੂਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ (20) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਹੁਣ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 145 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ:

ਇੱਕ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਗਲਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 537 ਦੇ ਅਧੀਨ ਠੀਕ ਹੋਣ ਯੋਗ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਬਨਾਮ ਡੰਕੂਆ (21) ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।, ਨਰਸਿੰਘ ਪਦਮ ਸਰਨ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੇਵੀ (22), ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (23)।

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੁਖ ਲਾਲ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਤਾ (24) ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੋਡ, ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਨਿਯਮਤ। ਮੈਕਲੀਨ, ਸੀ.ਜੇ., (ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ) ਨੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਇੱਕ

ਬੇਨਿਯਮੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ - ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।"

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖੇਸ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿਰਕਰ ਬਨਾਮ ਨਜ਼ੀਰ ਮਹੋਮਦ (25) ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਕਲੀਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ, ਨੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਵਾਲਾ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: -

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸਦਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਲਕਾਰਜੁਨ ਬਨਾਮ ਨਰਹਰੀ (26) ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਭੂਮੀ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਹੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਆਰਡਰ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਸ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿਰਕਰ ਬਨਾਮ ਨਜ਼ੀਰ ਮਹੋਮਦ (ਸੁਪਰਾ) (25) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਲਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ-ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਪੂਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ (20),

(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਨਾ ਦਿਓ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਮਨ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਹ ਅਨਿਯਮਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਲੀ ਸਲੇਨੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (27) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, "ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਗਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ।" ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਸ, ਜੇ. (ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ ਸੀ.ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

"ਜਾਬਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਗਲਤੀਆਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਰਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਡ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਦਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਵੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।"

ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ-

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਜਾਂ ਇੰਨਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਣਗੇ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਫਿਰ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇੰਨਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਸਰਹੱਦੀ ਰੇਖਾ ਦੇ ਐਨਾ ਨੇੜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਸਬੂਤ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰ ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਜੋਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਠੋਸ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਕਰਨ 'ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ' ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਥਾਣਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਜਬਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਫਸਲ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

4 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਏਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਏਗੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨੁਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਲੀ ਸਲੇਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (28) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ

ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਲੀ ਸਲੇਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਪਾਦਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵੱਲ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਤੱਥ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 145 ਦਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਫਸਲ ਖੇਹਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੇਧ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। - ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 530 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ 12, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 145 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੇਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ" ਤਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਚਿਤਲੇ (ਪੰਜਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ) ਦੁਆਰਾ ਕੇਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 529 ਅਤੇ 530 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 36 ਅਤੇ 37 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਡ. ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੇਸ਼ ਮਹੋਮਦ ਸਿਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਨਜ਼ੀਰ ਮਹੋਮਦ (ਸੁਪਰਾ) (25) ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 530, ਧਾਰਾ (j) ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਧਿਆਇ X।। (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 145 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸੂਨੋ ਚੰਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੈਟਰਜੀ (ਜੇ) (29), ਧਾਰਾ 530, ਧਾਰਾ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 145 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ

ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਭੁੱਲ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 537 ਦੇ ਅਧੀਨ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸ ਧਿਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝਗੜਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ 28 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

- (1) 7 ਪੀ.ਆਰ. 1907 (ਅਪਰਾਧਿਕ)।
- (2) 169 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 1915
- (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1924 ਲਾਹੌਰ 91.
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਲਾਹੌਰ 805
- (5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਲਾਹੌਰ 895
- (6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1938 ਲੇ. 345.
- (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਪੰਜਾਬ 47
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਰਾਜ. 119.
- (9) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਰਾਜ. 51.
- (10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਮ.ਏ.ਡੀ. 229.
- (11) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1923 ਰੰਗ. 211.
- (12) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1938 ਰੰਗ. 229
- (13) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਅਵਧ। 184.
- (14) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1958 ਜੇ.ਐੱਡ.ਕੇ. 17 (ਐਫ.ਬੀ.)
- (15) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1914 ਲੇ. 295.
- (16) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1917 ਲੇ. 35 (2)
- (17) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1917 ਲੇ. 35 (1)
- (18) ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1939 ਲੇ. 233.
- (19) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1947 ਮੈਡ, 161,
- (20) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਸਾਰੇ, 264 (F.B.)
- (21) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਸਾਰੇ. 402.
- (22) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 ਸਾਰੇ. 826
- (23) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਸਾਰੇ. 24.
- (24) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 33 ਕੈਲ. 68.
- (25) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 33 ਕੈਲ. 352.
- (26) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 25 ਬੀਓਐਮ. 37.
- (27) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਐਸ.ਸੀ. 116.
- (28) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਐਸ.ਸੀ. 623
- (29) 5 ਕਲਕੱਤਾ ਵੀਕਲੀ ਨੋਟ 686

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।